

УДК 336.078.3

Панченко О.М.¹, Пересипкіна А.В.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУз-613м ЗНТУ

АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

Кредитоспроможність – це здатність позичальника повністю та у визначений строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями.

Головна мета оцінки кредитоспроможності позичальника – оцінка кредитного ризику та виявлення джерел погашення позичальником відсотків і заборгованості за кредитом.

З метою оцінки кількісних критеріїв проводиться аналіз поточного та перспективного фінансового стану підприємства. Головне завдання полягає у прогнозуванні майбутньої платоспроможності підприємства. Для цього аналізуються всі можливі фактори, які можуть вплинути на платоспроможність.

Від точності та достовірності оцінки залежить ефективність здійснення конкретних кредитних угод, а також кредитної політики банківської установи в цілому. Всебічна оцінка фінансової стійкості позичальника, включаючи запобігання можливим ризикам неповернення кредитів, дозволяє банку більш цілеспрямовано використовувати кредитні ресурси і отримувати стабільні прибутки [1].

Що стосується нормативного забезпечення, то в Україні з 03.01.2017 р. вступило в дію «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [2].

У Положенні наведено методику оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб.

Залежно від значення інтегрального показника позичальник належить до певного діапазону, якому відповідає той чи інший клас. В якості основних прогресивних новацій можна виділити:

1) диференціація позичальників-юридичних осіб в залежності від розмірів та виду господарської діяльності;

2) впровадження результативного інтегрального показника, який надає можливість односпрямованої оцінки кредитоспроможності;

3) можливість сезонного коригування низки показників до річного виміру;

4) встановлення граничного діапазону фінансових показників;

5) можливість проведення оцінки кредитоспроможності та ідентифікації кредитного ризику позичальника на основі оцінки групи компаній, з якою позичальник пов'язаний відносинами контролю або спільним економічним ризиком. В результаті таких дій інтегральна оцінка кредитоспроможності позичальника та величина кредитного ризику банку може змінитись як в бік погіршення, так і покращення;

б) нові удосконалені вимоги до форм та видів можливого забезпечення та визначенні необхідних умов його прийнятності;

7) впровадження єдиного стандартизованого підходу до аналітичного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальників банку економетричної скорингової моделі – для позичальників-юридичних осіб, сукупності якісних та кількісних показників – для інших позичальників);

8) врахування при оцінці кредитоспроможності впливу факторів зовнішнього середовища (рівень розвитку економіки, галузі, в якій функціонує позичальник, чинники ризику, пов'язані з об'єктом кредитування тощо).

Кожен банк має різні критерії аналізу кредитоспроможності позичальника згідно внутрішніх інструкцій та положень щодо проведення активних операцій та методикою оцінки безпосередньо позичальника. Також, банк встановлює нормативні значення та відповідні бали для кожного показника залежно від його вагомості, що свідчать про кредитоспроможність та своєчасне повернення боргу.

З метою ефективності оцінки та аналізу кредитоспроможності позичальника пропонуємо наступні заходи:

– визначати потенціал повернення позики у разі підвищення відсотків за позику;

– передбачення резервного доходу позичальника, який знижує ризик неповернення боргу у випадку підвищення банком відсоткової ставки за кредит;

– розробка методу щодо отримання достовірних результатів з ймовірністю у 95 %;

– розроблення механізму захисту позичальників від ризику неповернення боргу.

Отже, на підставі результатів аналізу кредитоспроможності банк робить висновки про здатність позичальника погасити у повному обсязі та у встановлені строки заборгованість і відсотки за кредитом і приймає рішення про можливість укладання з ним кредитної угоди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: навч. посіб. / В.Я. Вовк, О.Я. Хмеленко. – К.: Знання, 2008. – 463 с.

2. Постанова Правління НБУ «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 р. № 351 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/paran18#n18>.